

AKO SA MÔŽU DO EKOLOGICKEJ PREVENIE PROTI ROZMNOŽENIU KOMÁROV ZAPOJIŤ MESTÁ, OBCE A OBČANIA

Problém regulácie komárov

V Programovom vyhlásení vydanom vedením Bratislavského samosprávneho kraja je jednou z priorit bratislavskej župy ochrana zdravia obyvateľov, životného prostredia a prírodných zdrojov. Vedenie Bratislavského kraja sa rozhodlo systematicky pokračovať v ochrane zdrojov pitnej vody a znižovaní znečistenia životného prostredia. Úrad BSK prijal usmerenie o nepoužívaní herbicídov v areáloch organizácií, ktorých je správcom a taktiež nepoužívanie herbicídov pri správe cestnej zelene, ale aj absolútne vylúčenie chemických látok v doteraz používaných postrekoch proti komárom.

V súčasnej dobe však neexistuje na Slovensku dlhodobý systematický program kontroly komárov, pričom ich manažment sa doteraz obmedzoval len na aplikáciu chemických látok v období, kedy už boli komáre premnožené. Doteraz používané chemické látky môžu ohroziť zdravie obyvateľov, prírodu a zdroje pitnej vody. Tieto chemické látky zabíjajú nielen komáre, ale aj všetok ostatný hmyz, vrátane vodných živočíchov.

Riešenie môže byť aj ekologické

Bratislavský samosprávny kraj prijal rozhodnutie, ktorého cieľom je znižovať kalamitnú populáciu komárov pomocou ekologicky obhájiteľných biologických metód na znesiteľnú úroveň pri súčasnom zabezpečení kvality života obyvateľov. BSK zabezpečil odborný monitoring lokalít na svojom území, kde sa môžu komáre vyliahnuť. Pre aplikáciu zvolil aktívnu látku šetriacu

Foto: D. A. Murawski, National Geographic

AKO OCHRÁNIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV PRI KOMÁRICH KALAMITÁCH V OBCIACH
BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

prírodu a zdravie človeka (Bti)*. Túto látku je možné efektívne použiť na základe mapových údajov o liahniskách komárov, a to až po stanovení potrebnosti aplikácie látky - po terénnom monitoringu a zvýšení hustoty lariev na 1 liter vody. Dôležitá je najmä aplikácia Bti včas, pri začínajúcom kalamitnom premnožení na daných miestach, ako prevencia proti kalamitnému premnoženiu komárov. Rovnaký systém používa aj susedné Rakúsko, ktorého prax a výsledky boli inšpiráciou pre Bratislavský samosprávny kraj.**

*Použitá biologická účinná látka pre reguláciu komárov sa nazýva Bti a získava sa z baktérie žijúcej v pôde. V baktériách sa vytvorí bielkovina, ktorej zloženie pôsobí toxicky na larvy komárov po jeho konzumácii a vedie nakoniec k úhynu lariev. Použitie biologickej kontroly sa v mnohých krajinách aplikuje ako jediná obhájiteľná metóda regulácie komárov. Na to, aby nadobudla účinnosť, musia túto látku skonzumovať larvy komárov. Voči kuklám, neprijímajúcim žiadnu potravu ani dospelým lietajúcim komárom je použitie Bti neúčinné. Bti je absolútne neškodné pre ľudí, domáce zvieratá, ryby a iné živočíchy a vo voľnej prírode sa bezo zvyšku rozkladá do 24 hodín. To je hlavný dôvod, prečo je dôležité pôvodne používanú chemickú látku cypermetrín vymeniť za Bti.

** V rokoch 2006 až 2010 boli v rakúskych obciach vytvorené právne aj ekologicko-právne predpoklady k realizácii biologickej regulácie komárov. V roku 2012 bolo založené združenie obcí s názvom „Biologická regulácia komárov pozdĺž Dyje a Moravy“. V tomto združení sa spojilo deväť obcí. Prostredníctvom biológa a odborne vyškolených ľudí realizujú naši rakúski susedia biologickú reguláciu komárov úspešne už niekoľko rokov. Biologická regulácia komárov je ale dôležitá v celom hraničnom území, preto sa zástupcovia rakúskeho združenia zaujímali a podporujú zavedenie tohto spôsobu regulácie komárov aj v Bratislavskom samosprávnom kraji.

Prečo je dôležité monitorovanie potenciálnych liahnísk župou

Bratislavský samosprávny kraj podporuje efektívnosť vynakladania financií a preto pri aplikácii Bti bude spolupracovať so špičkovými odborníkmi na danú problematiku, ktorí budú súčasne kontrolovať, kam a kedy aplikovať látku Bti, aby bola aplikácia účinná. Mapy s liahniskami treba pravidelne dopĺňať a aktualizovať. Kvantitatívne vyhodnotenie a meranie účinnosti aj po zásahu Bti je pre výsledok a efektívnosť rozhodujúce.

DO PREVENČIE PROTI ROZMNOŽENIU KOMÁROV SA MÔŽU ZAPOJIŤ AJ OBCE A OBČANIA

Obyvateľov miest a obcí BSK najmä pri vodných tokoch, záplavách na jar a v lete obťažuje veľký počet komárov. Pobyt vonku môže byť nezniesiteľný, čo nielen znižuje kvalitu života, ale aj možnosti voľnočasových aktivít na čerstvom vzduchu.

Čo môže urobiť obec alebo mesto

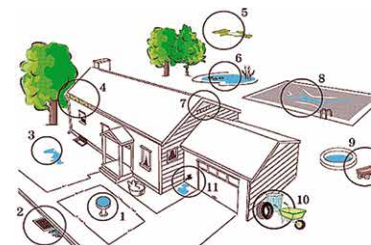
1. Zabezpečiť informovanosť obyvateľstva dotknutých území o opatreniach na prevenciu.***
2. Obec môže pomôcť vyškolením svojich zamestnancov a dobrovoľníkov pre kontrolu možných zdrojov liahnísk v blízkosti obce. Potrebne je kontrolovať kanály, priekopy a rôzne typy stojatých vôd v obci a iné zdroje, ako je odpad zadržávajúci dažďovú vodu, čierne skládky a podobne.
3. Obec môže značne znížiť počet komárov odstraňovaním zdrojov liahnísk na verejných priestranstvách, odstraňovaním čiernych skládok a odhodených pneumatík, ale aj verejnoprospešnými prácami: vysušovanie mlák, sprietočňovanie ramien, vhodný manažment brehovej, ale aj mestskej vegetácie, nasadzovanie rýb do mestských jazierok a pod.

*** Viď nasledovných 5 odporúčaní pre občanov. Rakúske obce regulujú komáre aj distribúciou tabliet s Bti, ktoré rozdávať občanom. Tí ich aplikujú do nádrží s úžitkovou vodou v záhradách. V Rakúsku je Bti z právneho hľadiska biologická látka a môže sa voľne distribuovať. Na Slovensku nie je zatiaľ možná voľná distribúcia Bti občanom.

Čo môže urobiť občan v obci alebo meste

Je dôležité, aby obec informovala všetkých svojich obyvateľov, že môžu komáre v obytnej zóne obmedzovať aj viacerými opatreniami na svojich pozemkoch. Komáre majú svoje liahniská v rôznych pre komáre vhodných podmienkach, ktoré im nepriamo vytvára sám človek, ako napríklad v sudoch s dažďovou vodou, nezarybnených jazierkach, starých pneumatikách, studniach a potrubniach na dažďovú vodu, vlhkých pivniciach a podobne. Celkovo môže ísť o rozsiahle plochy a záťaž v obytných zónach z týchto liahnísk komárov môže byť pre obyvateľov nezniesiteľná. Pri aktívnom zapojení obyvateľov môže byť boj s kalamitou komárov veľmi úspešný.

1. Nedržať nepotrebnú vodu v rôznych nádobách na svojich pozemkoch - vedrá, kvetináče, sudy, ktoré môžu otočiť hore dnom, alebo prikryť tak, aby sa v nich neudržiavala voda.
2. Čistiť odkvapy od upchatia lístím.
3. Upraviť vegetáciu na súkromných pozemkoch napr. kosením trávnikov. Vysoká tráva a iné rastliny a kríky poskytujú vhodné prostredie na úkryt komárov pri odpočinku.
4. Nasadiť do záhradných jazierok ryby.
5. Vyrobiť prístrešky a vhodné hniezdiská pre vtáky a netopiere, ktoré sú prirodzeným nepriateľom komárov.

Naším spoločným cieľom je ochrana zdravia ľudí a súčasne ochrana životného prostredia

Biologická regulácia komárov v Bratislavskom kraji je zameraná na nevyhnutné zlepšenie kvality života obyvateľov, predstavuje však aj významný príspevok k ochrane prírody a rozvoju regiónu. Profesionálna kontrola populácie komárov pri dodržaní právnych podmienok ochrany prírody a efektívnych postupov sú základným predpokladom pri takejto regulácii. Pre ďalších aktérov, ako sú poskytovatelia služieb v oblasti ubytovania, stravovania, kultúry, športu a voľnočasových aktivít predstavuje biologická regulácia kalamitného premnoženia komárov zásadnú podporu.

Hlavným cieľom BSK je najmä zdravie ľudí a k tomu dopomôže aj zabezpečenie trvalo udržateľnej biologickej regulácie komárov bez použitia zdraviu škodlivých insekticídov.

Foto: Hugh Sturrock, National Geographic

**AKO OCHRÁNIŤ ZDRAVIE OBYVATEĽOV PRI KOMÁRIČÍCH KALAMITÁCH V OBCIACH
BRATISLAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA**